

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Бібліографічні ідеї та технології

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
I квартал 2019 р.

ЗАПОРІЖЖЯ
2019

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Відділ наукової інформації та бібліографії

Бібліографічні ідеї та технології

Аналітичний огляд

(I квартал 2019 р.)

**Запоріжжя
2019**

УДК 027

Б59

- Б59 Бібліографічні ідеї та технології : аналіт. огляд : I кв. 2019 р. / КЗ "ЗОУНБ" ЗОР, Від. наук. інформації та бібліографії ; [підгот. М. Маслова ; ред. Т. Пішванова]. – Запоріжжя : [ЗОУНБ], 2019. – 16 с.

Пропонований випуск аналітичного огляду за перший квартал 2019 року містить досвід інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів; сучасні аспекти управління, оцінювання ефективності діяльності, інформаційно-комунікаційні моделі представництва бібліотек у середовищі соціальних мереж; приклади ефективного застосування зв'язків бібліотек із громадськістю, підвищення їх значення у суспільстві як важливих соціальних інститутів.

* * *

Питання інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів набуває дедалі більшої ваги у зв'язку з глобальними процесами стрімкого накопичення масиву знань і диверсифікації наукової діяльності в царині їхньої обробки. Існує ряд апробованих практикою підходів до інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів бібліотек.

Сергій Гарагуля в публікації *«Основні тенденції інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів: типологія і принципи організації»* розглядає типології інтегрованих електронних бібліотек за принципом їх локалізації та охоплення ними цільової аудиторії, а також простежує, яким чином вплинули на їх діяльність деякі тенденції інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів (Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2017. Вип. 48).

Основними щаблями цієї типологічної схеми автор зазначає універсальні, національні, спеціалізовані бібліотеки, наукові соцмережі, а також новий і мало досліджений ресурс спорадичної та плинної інтегративної взаємодії - авторськими е-бібліотеки.

До універсальних електронних бібліотек належать великі міжнародні проекти наукової кооперації: Europeana, Open Library, Directory of Open Access Journals.

Національні проекти з інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів на сьогодні реалізовані багатьма країнами, і провідну роль у більшості з них відіграє національна (головна наукова) бібліотека держави, що розуміється як цифровий куратор інтегративних процесів: Публічна електронна бібліотека Polona (Польща), цифрова

книгозбірня Gallica (Франція), цифрова книгозбірня Kramerius (Чеська Республіка), Німецька цифрова бібліотека (Німеччина), Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

Метою створення спеціалізованих електронних бібліотек є максимальне поглиблення ресурсної бази з певного предмета й задоволення вузькопрофільних інформаційних потреб користувачів. Прикладами таких інтегрованих інформаційних ресурсів можуть служити Avalon Project (цифрова бібліотека правничо-дипломатичної тематики), FRASER (зібрання документів з економічної історії США), Darwin Online (повне зібрання оцифрованих рукописів і прижиттєвих видань Ч. Дарвіна) тощо.

Не лишилася наукова спільнота осторонь всезагальної тенденції до створення профільних соціальних мереж, наприклад: ResearchGATE Academia.edu (дослідницькі соцмережі), Epernicus (ресурс для пошуку співавторів і проведення досліджень у фокус-групах) тощо.

У середині наукових соцмереж можуть утворюватися динамічні персоналізовані тематичні колекції першоджерел - авторські е-бібліотеки. Так, в українському сегменті мережі Livejournal існує повнотекстова колекція «3 еретичних листів», на Pinterest - колекції сучасної літератури з маркетингу, альбомів класичного живопису, картографічні колекції тощо.

Автор підсумовує, що провідні бібліотеки України здебільшого рухаються у фарватері загальних світових тенденцій розвитку галузі, але треба активізувати зусилля вітчизняних бібліотек щодо розміщення власних колекцій у відкритий доступ.

Соціальні мережі є важливим інструментом присутності сучасної бібліотеки у віртуальному комунікаційному просторі. Але ефективність використання бібліотеками мережеских платформ залежить від багатьох факторів, серед яких головними є наповнення сторінки якісним контентом і забезпечення належного рівня адміністрування мережевого середовища. Наталія Тарасенко у своїй статті *«Сучасні аспекти управління діяльністю бібліотек у середовищі соціальних мереж: теоретичне осмислення та узагальнення практичного досвіду»* здійснює огляд сучасної практики управління присутністю бібліотек у

соціальних мережах та, спираючись на її аналіз, обґрунтовує доцільність запровадження й переваги використання адміністративних стандартів роботи з обслуговування мережевих представництв, що передбачають наявність визначеного переліку документів і відповідальність обслуговуючого персоналу певним кваліфікаційним вимогам (Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2018. Вип. 48).

Автор зазначає, що, як правило, у бібліотеках робота зі створення й підтримки сторінок у соціальних мережах не передбачає окремої посади та здійснюється працівниками паралельно з їхніми основними обов'язками. Це призводить до їх перевантаження, яке в результаті впливає на якість роботи або ж до хаотичного наповнення мережевої сторінки розрізною інформацією.

На сьогодні відсутні законодавчі акти або загальноприйняті стандарти, що регламентують діяльність бібліотек у соціальних мережах. Натомість бібліотеки розробляють локальні нормативні документи – положення, регламенти, плани роботи в соціальних медіа, посадові інструкції тощо.

Але існує досвід, зокрема, Російської бібліотечної асоціації, яка провела ґрунтовне дослідження «Аналіз діяльності бібліотек Росії в соціальних мережах» та аналогічне (на регіональному рівні) – Белгородської державної наукової універсальної бібліотеки «Діяльність загальнодоступних муніципальних бібліотек Белгородської області на медіа-майданчиках». Результати дозволили виявити основні тенденції та проблеми цього процесу та надали підґрунтя для розроблення рекомендаційних регламентуючих документів. Так, методичні рекомендації щодо впровадження в муніципальних бібліотеках Белгородської області норм часу на роботи, виконувані в соціальних мережах, пропонують такі норми:

- ✓ написання постів (збір інформації, написання тексту, складання анотації до новини, підбір ілюстрації, технічне розміщення на сторінці бібліотеки) – 90 хв. (1 пост);
- ✓ розміщення матеріалів про події бібліотеки (відвідування та фотографування заходу, написання тексту, редагування,

публікація, репост матеріалу на сторінці бібліотеки) – 100 хв. (1 подія);

- ✓ розміщення інформації про новинки літератури (відбір новинок, складання анотації видання, редагування, підбір ілюстрації, технічне розміщення на сторінці) – 120 хв. (1 інформація);
- ✓ підготовка й розміщення реклами (підготовка рекламного тексту, редагування, розміщення) – 120 хв. (1 рекламна інформація);
- ✓ моніторинг відвідуваності сторінки, відстеження негативної реакції, написання коментарів до постів, відповіді на листи – 15 хв. (1 коментар, 1 повідомлення);
- ✓ репости записів, пов'язаних з бібліотечною діяльністю (пошук контенту, ілюстрацій, відеороликів, розміщення текстів, опитувань, статей) – 90 хв. (одна тема);
- ✓ підготовка й розміщення опитування – 60 хв. (1 опитування).

Подібні дослідження стосовно українських бібліотек поки не проводилися, адже перелік документів, які б унормовували їх мережеву присутність, офіційно не визначений і не є обов'язковим. Однак формалізація й документальне закріплення кваліфікаційних вимог, посадових обов'язків, норм праці, оплати працівників, що здійснюють адміністрування мережевих представництв бібліотек, нині стали необхідністю.

Наступна публікація Наталії Тарасенко *«Оцінювання ефективності діяльності бібліотек у соціальних мережах: методика, критерій, досвід»* обґрунтовує необхідність розроблення системи оцінювання ефективності діяльності бібліотек у соціальних мережах (Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2018. Вип. 49). Висунуто пропозиції щодо критеріїв і методик, доречних для застосування в такій системі, проаналізовано сучасний досвід їх використання. На основі проведеного аналізу визначено, що оцінку ефективності діяльності бібліотеки в соціальних мережах можливо здійснити, використовуючи методи, пропоновані бібліотекознавцями для загального оцінювання роботи бібліотеки. Досить результативним для визначення ефективності мережевого представництва бібліотеки варто визнати також збір і аналіз показників статистичних сервісів інтернет-платформ (наприклад, LiveInternet, Google Analytics), які є найбільш

інформативними щодо ступеня активності користувачів та задоволення їхніх інформаційних потреб завдяки участі в мережевій комунікації з бібліотекою.

На підставі проведеного дослідження автор пропонує такі критерії оцінювання ефективності діяльності бібліотеки в соціальних мережах:

- ✓ наявність документів, що регламентують присутність бібліотеки в соціальних мережах;
- ✓ відповідність принципів побудови, характеристик користувацького інтерфейсу, інформаційного наповнення, практики управління присутністю бібліотек у соціальних мережах показникам, визначеним відповідними документами;
- ✓ позитивна динаміка показників статистичних сервісів інтернет-платформ, на яких розміщено бібліотечні представництва, щодо кількості звернень, коментарів, уподобань, інтенсивності й розгалуженості комунікаційних зв'язків через мережеву сторінку тощо;
- ✓ кваліфікація персоналу, що забезпечує функціонування мережових представництв бібліотеки, витрати робочого часу на їх обслуговування, фінансові витрати.

Тему продовжує стаття Валерії Струнгар *«Інформаційно-комунікаційна модель бібліотечного представництва в соціальних медіа»* (Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2018. Вип. 49). Автор пропонує структуру елементів та функціональні взаємозв'язки між ними відповідно до мети й завдань бібліотечного представництва в соціальних медіа, зокрема, по лінії комунікації за посередництвом бібліотеки:

- ✓ бібліотека – бібліотека: охоплює взаємодію широкого кола фахівців бібліотечної галузі в контексті фахової, наукової та неформальної комунікації (реалізація корпоративних проєктів різного рівня, налагодження співпраці бібліотек, професійні дискусії, підвищення кваліфікації тощо);
- ✓ бібліотека – користувач: інформування користувачів про заходи й події бібліотеки, висвітлення суспільно важливих подій, розкриття фондів, повідомлення про нові надходження, продукти

та послуги, графік роботи тощо. Також цей вектор передбачає зворотний зв'язок з користувачами;

- ✓ користувач – користувач: передбачає посередницьку функцію бібліотечного представництва в соціальній мережі для взаємодії користувачів, за якої надання інформаційних платформ і модерацію бере на себе бібліотека (обговорення новин, подій, заходів, книг, фільмів, надання рекомендацій у соціальних медіа).

Також з огляду на такі види діяльності, як створення, наповнення та модерація, виокремлено види контенту (бібліотечний, користувачський) і його зміст.

Отже, на основі моделі бібліотечного представництва в соціальних медіа формується система використання бібліотеками соціальних медіа – складна і впорядкована множина елементів (суб'єктів – бібліотек, користувачів та об'єктів – сукупності інформаційних онлайн-ресурсів) і зв'язків між ними.

Розроблена модель дає змогу простежити взаємозв'язок між цими елементами та їхній взаємовплив, визначити напрями підвищення ефективності використання бібліотекою соціальних медіа.

У наш час стає очевидною вирішальна роль національної освіти як складової інформаційного простору у підготовці населення до нових умов життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Водночас значення якості та ефективності системи освіти сьогодні значно зростає в контексті запобігання проявам негативних тенденцій на шляху переходу країни до нового інформаційного суспільства, що проявляються в загостренні однієї з найскладніших глобальних проблем сучасності – проблеми подолання інформаційної нерівності.

Доступність якісної освіти впродовж життя стає все більш важливим компонентом загального соціально-економічного та культурного розвитку кожної держави. Проте в країнах, у яких на фоні соціально-економічної відсталості відбуваються бурхливі процеси реформування державного устрою, політичної системи і формування громадянського суспільства, інформаційна нерівність, накладаючись на індустріальну відсталість, разом створюють подвійний технологічний розрив.

У статті Тетяни Миськевич *«Бібліотеки в системі безперервної освіти: реалізація завдань інформаційної соціалізації через*

неформальну освіту» висвітлюються основні тенденції суспільного розвитку, що демонструють посилення ролі неформальної освіти як суттєвої складової безперервного навчання (Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 48).

На думку автора, активними партнерами формальної освітньої системи стають різні установи та соціальні інститути, серед яких великим потенціалом перетворення на потужні локальні центри безперервної освіти сьогодні володіють бібліотечні заклади. Вони, трансформуючись та розвиваючись разом із суспільством, беруть на себе роль громадських центрів – освітніх, інформаційних, культурних, просвітницьких, соціальних тощо. У публікації проаналізовано вітчизняну та зарубіжну практику організації бібліотечної роботи з впровадження освітніх програм для дорослого населення. Зокрема, обґрунтовано важливість реалізації моделі відкритої освіти, у якій бібліотеки ставатимуть вузлами, що з'єднують локальну систему навчання з глобальними ресурсами інформації і знань.

З діяльністю центральної міської бібліотеки з популяризації знань про ЄС та європейський вибір України серед користувачів бібліотеки та жителів міста Охтирка знайомить публікація Наталії Журавель *«Досвід роботи пункту європейської інформації в Охтирській центральній міській бібліотеці Сумської області»* (Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2019. № 1). У грудні 2015 року Українська бібліотечна асоціація оголосила конкурс для бібліотек на участь у проекті «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» за підтримки програми Європейського Союзу «Еразмус+» (Жан Моне), в якому і вирішила взяти участь Охтирська ЦМБ. Адже не один рік бібліотека проводила різноманітні заходи з метою популяризації європейських цінностей, знань про Європу та ЄС.

Перемога у проекті стала для бібліотеки новим поштовхом для активізації роботи з питань комунікації у сфері європейської інтеграції. Тепер потрібно було скоординувати свої дії на втілення проекту, визначити пріоритетні завдання для підготовки до запланованих заходів.

Виникла ідея встановити зв'язки з посольствами європейських країн в Україні для подальшої співпраці. У результаті цієї роботи пункт Європейської інформації отримав посилки від посольств Естонії, Австрії,

Латвії, Чеського центру та Представництва ЄС в Україні з друкованою продукцією, значками, браслетами, футболками з європейською символікою, прапор ЄС тощо.

Низку заходів розпочали із широкомасштабного відзначення Дня Європи. Наприклад, у 2016 році до участі у святі були залучені десять охтирських шкіл, колективи КЗ «Охтирський районний будинок культури», вихованці Охтирського МЦДЮТ, молодіжна організація «Охтирський молодіжний центр» тощо. У наступному 2017 році на рівні міста - заклади культури, освіти та інші організації. Охтирська міська рада на чолі з депутатами виділила кошти для відзначення Дня Європи. Відбулось загальноміське свято, яке розпочалося з велопробігу «Run to Europe». Також побудували євромістечко, де діяли десять наметів країн Європи та сім інформаційних: «Пункт європейської інформації», «Освіта в Європі», «Мовний намет», «Європа туристична» тощо. А в рамках святкування Дня Європи-2018 відбулися такі заходи: Вок-вояж «Європа зблизька і здалеку», гра-подорож «Європа без кордонів», літературний хепенінг «Казкова подорож країнами Європи», інтелектуально-літературний круїз «Розмаїття європейської культури», євроквест «Бібліотек по Європі» тощо. Окрім цього, традиційно святкуються Європейський день мов, Міжнародний день толерантності, Європейський день захисту дітей від сексуального насильства, Фестиваль європейського кіно.

З початку відкриття пункту європейської інформації Охтирська ЦМБ також постійно проводить різноманітні заходи з поширення знань про країни Європи: презентації, віртуальні екскурсії та подорожі, туристичні дайджести, знайомство з культурою країн тощо.

Становлення громадянського суспільства в Україні ґрунтується на глибокій історичній самоідентифікації, яка наразі потребує охорони та збереження історико-культурної спадщини нашої країни. Це, в свою чергу, покладає певні завдання перед місцевими органами державної влади та самоврядування. Сьогодні стрімко розвивається соціокомунікаційне середовище регіонів України, соціокультурна та інформаційна сфера стають одними з найважливіших складників життєдіяльності місцевих громад. Розглядаючи місцеві бібліотеки, архіви, музеї як сховища та джерела інформації соціально-

культурологічного змісту, враховуючи їх статус у суспільстві як важливих соціальних інститутів, Галина Липак у статті **«Роль бібліотек, архівів, музеїв у формуванні соціокомунікаційного простору територіальних громад»** стверджує, що саме ці установи є ресурсною, ідейною базою формування інформаційно насичених соціокомунікаційних середовищ своїх містечок, територіальних громад (Бібліотечний вісник. 2018. № 5). Визнається, що на сьогодні більшість малих міст, ОТГ України характеризуються низьким рівнем соціально-економічного розвитку, але водночас вони володіють значним туристично-рекреаційним, культурно-історичним потенціалом. А одним із засобів нівеляції стереотипів та інформування громадян про інші регіони України виступає культурний туризм, який відіграє важливу роль в осмисленні власної ідентичності та відродженні місцевих традицій, стимулює розвиток місцевих ремесел, актуалізує культурну та архітектурну спадщину і водночас є джерелом фінансових надходжень.

На жаль, більшість територіальних громад сьогодні надають перевагу розвитку традиційних видів туризму, пов'язаних з локальними географічними та природними ресурсами. Як приклад автор наводить досвід Зборовської ОТГ (Тернопільська область) щодо можливостей залучення об'єднаних електронних інформаційних ресурсів місцевих бібліотек, архівів, музеїв до розвитку туристичної привабливості регіону.

Успіх діяльності сучасної бібліотеки залежить від її готовності до своєчасної реакції на зміни в суспільстві, оперативного реагування на зміни у потребах користувачів. Дедалі частіше користувач відвідує бібліотеку не в пошуках конкретного видання, а щоб отримати інформацію на різноманітних носіях із широкого спектра джерел. Наразі споживач має змогу одержати доступ до потрібних документів дистанційно, не відвідуючи бібліотечну установу, однак про такі можливості потрібно постійно інформувати регіональну громаду. Тому й актуалізується проблема ефективного застосування зв'язків бібліотек із громадськістю. Публікація Євгенії Кияниці **«Розроблення плану поінформованості регіональних громад про новачі бібліотеки»** пропонує структурну схему (алгоритм), що сприятиме розбудові PR-діяльності в бібліотеках (Вісник Книжкової палати. 2018. № 9):

- ✓ складання стратегічного плану, в якому визначаються цілі та завдання бібліотеки;
- ✓ аналіз номенклатури послуг закладу, тестування їх щодо виявлення найефективніших шляхів донесення інформації до кінцевого споживача;
- ✓ створення нових сучасних інформаційно-аналітичних продуктів, що надалі стануть певним стимулом для розвитку бібліотеки й регіональної громади;
- ✓ вибір комунікативних шляхів, що сприятимуть успішній роботі бібліотечної установи;
- ✓ оцінювання ефективності PR-технологій із застосуванням таких критеріїв, як зростання кількості користувачів, ресурсів, згадувань у ЗМІ, збільшення числа партнерів та угод про співпрацю і надання фінансової допомоги.

За оптимальне впровадження наведеного алгоритму дій у бібліотеці та забезпечення процесу реалізації PR-діяльності має відповідати окремий фахівець (завдання відображено у запропонованій схемі). Автор запевняє, що у нинішніх умовах такий вид діяльності – не лише обов’язковий, а й принципово важливий елемент успіху роботи бібліотеки, тим паче в умовах, коли установи вимушені самостійно шукати недержавні джерела фінансування.

Досвіду довідкового обслуговування віддалених користувачів присвячена стаття Марини Маслової *«Віртуальний довідковий сервіс: досвід Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки»* (Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2019. № 1). Ідея створення сервісу виникла завдячуючи публікаціям про діяльність подібних служб на сторінках фахових видань. У 2018 році сервіс відсвяткував свій 10-річний ювілей. Від часу створення на лічильнику «Віртуальної довідки» вже більш ніж 5600¹ запитів.

За ці роки сервіс переживав і злети, і падіння. Найбільша кількість звернень прийшла на 2012 та 2014 роки. Протягом останнього часу вона поступово зменшується. Безперечно, пояснення можна шукати у багатьох факторах. Насамперед, все більше користувачів

¹ Станом на 6 березня 2019 р - 5754

задовольняються інтернет-ресурсами, спостерігається загальна тенденція зменшення інтересу до бібліотек як до центрів збереження інформації. виправити це навряд чи можливо. Але існує ще одна причина, яку можливо та необхідно подолати, - це недостатнє просування згаданої послуги. Для цього необхідно постійно здійснювати заходи, спрямовані на рекламу віртуальної довідки, доводити до відома користувачів переваги цього виду послуг, використовуючи бесіди при індивідуальному обслуговуванні та масових заходів, інтернет-середовище, рекламні повідомлення. Тільки наполеглива постійна рекламна діяльність може дати позитивний результат.

Серед багатьох інноваційних форм роботи з читачами все більшої популярності набувають квести - одна з розважально-ігрових форм проведення вільного часу. Пропонуємо дві публікації, присвячені цій темі. У статті Юлії Олейніченко *«Бібліотечний квест – простір для ідей»* представлено досвід застосування квестів одного з відділів Кропивницької ОУНБ (Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2019. № 1). Саме цій формі роботи користувачі віддають перевагу протягом останніх двох років як одній з найбільш ефективних та привабливих.

Найбільшою проблемою, зазначає автор, яка постає перед бібліотекарями під час підготовки квесту, – це складання маршрутних листів (команди не повинні перетинатися на станціях і зважати одна на одну).

Основним завданням квесту було скласти й прочитати вислів про книгу філософа Цицерона. Вислів було поділено на 5 частин. Для їх отримання команди мали пройти всі локації, на кожній з яких виконували різноманітні завдання. Завдання квесту, розроблені бібліотекарями, були пов'язані з книгою та викликали щире зацікавлення.

Проведення подібних квестів дозволяє бібліотеці в ігровій формі не тільки популяризувати послуги та сервіси книгозбірні в цілому або окремого відділу, а й допомогти орієнтуватися в приміщенні бібліотеки.

Продовжує тему стаття Світлани Сагайдак та Ніни Ільченко *«Квест як інноваційна форма роботи бібліотек»*. Працівники читального залу для юнацтва Сумської ОУНБ вже декілька років поспіль активно

працюють в рамках проекту «Літо в бібліотеці». Серед основних завдань бібліотеки - стати не тільки володарем дитячих сердець, але й бажання повертатися до книжкової країни знову і знову. Для цього використовують найрізноманітніші соціокультурні заходи, у т. ч. квести – цікаву, інтелектуально-динамічну гру. Під час проходження командою вказаного маршруту діти вирішують логічні задачі, виконують пошук на місцевості, шукають оригінальні рішення та підказки. Особливо припав до смаку охочим помандрувати Сумською ОУНБ бібліокешинг - захоплива гра, в основі якої пошук книжкових скарбів, що можуть бути заховані як у приміщенні бібліотеки, так і поза її межами. Юні шукачі пригод в ігровій формі знайомляться з бібліотекою, де безпосередньо книги служать підказками на шляху до перемоги. Ступінь складності гри залежить від вікових особливостей любителів незвичайних змагань. Наприклад, для підлітків була розроблена гра бібліокешинг «Мандри з Гаррі Поттером». Справжня атмосфера чарівного замку Хогwartсу, костюмовані магичні уроки та квідіч на мітлах – все це викликало величезне зацікавлення учасників. Адже сучасна книгозбірня руйнує стереотипи і виконує головне завдання – повернути дітей і молодь до бібліотек, до читання, розкрити чарівний книжковий світ.

Список літератури:

1. Гарагуля С. Основні тенденції інтеграції наукових бібліографічно-інформаційних ресурсів: типологія і принципи організації / Сергій Гарагуля // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. - 2017. - Вип. 48. - С. 373-383. – Також є доступ в Інтернеті: http://np.nbuv.gov.ua/doc/nprnbuimviv_2017_48_29
2. Журавель Н. Досвід роботи пункту європейської інформації в Охтирській центральній міській бібліотеці Сумської області / Наталія Журавель // Бібл. форум: історія, теорія і практика. - 2019. - № 1. – С. 15-21. – Бібліогр.: 29 назв.
3. Кияниця Є. Розроблення плану поінформованості регіональних громад про новачі бібліотеки / Євгенія Кияниця // Вісн. Кн. палати. – 2018. – № 9. – С. 35-39. – Бібліогр.: 10 назв.
4. Липак Г. Роль бібліотек, архівів, музеїв у формуванні соціокомунікаційного простору територіальних громад / Галина Липак // Бібл. вісн. – 2018. - № 5. – С. 8-14. – Бібліогр.: 30 назв.
5. Маслоva М. Віртуальний довідковий сервіс: досвід Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки / Марина Маслоva // Бібл. форум: історія, теорія і практика. - 2019. - № 1. – С. 10-13.
6. Миськевич Т. Бібліотеки в системі безперервної освіти: реалізація завдань інформаційної соціалізації через неформальну освіту / Тетяни Миськевич // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. - 2017. - Вип. 48. - С. 727-740. – Також є доступ в Інтернеті: http://np.nbuv.gov.ua/doc/nprnbuimviv_2017_48_54
7. Олейніченко Ю. Бібліотечний квест – простір для ідей / Юлія Олейніченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. - 2019. - № 1. – С. 25-27.
8. Сагайдак С. Квест як інноваційна форма роботи бібліотек / Світлана Сагайдак, Ніна Ільченко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. - 2019. - № 1. – С. 28-29.
9. Струнгар В. Інформаційно-комунікаційна модель бібліотечного представництва в соціальних медіа/ Валерія Струнгар // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. - 2018. - Вип. 49. - С. 295-305. – Також є доступ в Інтернеті: http://np.nbuv.gov.ua/doc/nprnbuimviv_2018_49_24
10. Тарасенко Н. Оцінювання ефективності діяльності бібліотек у соціальних мережах: методика, критерії, досвід / Наталія Тарасенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. - 2018. - Вип. 49. - С. 330-342. – Також є доступ в Інтернеті: http://np.nbuv.gov.ua/doc/nprnbuimviv_2018_49_26
11. Тарасенко Н. Сучасні аспекти управління діяльністю бібліотек у середовищі соціальних мереж: теоретичне осмислення та узагальнення практичного досвіду / Наталія Тарасенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. - 2017. - Вип. 48. - С. 285-301. - Також є доступ в Інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2017_48_22.

Бібліографічні ідеї та технології

Аналітичний огляд

(I квартал 2019 р.)

Підготувала: *М. Маслоva*

Редактор: *Т. Пішванова*

Комп'ютерна верстка: *Г. Мацієвська*

Наклад 40 прим.

Віддруковано у Запорізькій ОУНБ
просп. Соборний, 142, Запоріжжя, 69095

Відділ наукової інформації та бібліографії

Телефон: 787-53-57

Ел. пошта: bibliograf.zounb@ukr.net, bibliograf@zounb.zp.ua

**ЗАПОРІЖЖЯ
ПР. СОБОРНИЙ, 142
061787 53 57**

**BIBLIOGRAF.ZOUNB@UKR.NET
BIBLIOGRAF@ZOUNB.ZP.UA**

**FACEBOOK.COM/BIBLIOGRAF.ZOUNB
YOUTUBE.COM/BIBLIOGRZOUNB**

ZOUNB.ZP.UA